

การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

The utilization of External Quality Assurance results in basic education
school under Chiang Rai primary educational service area office 4

มนีรัตน์ ทะการ

Maneerat Thakan

วัชระ จตุพร

Watchara Jatuporn

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao

E-mail: Maneeratthakan@gmail.com

Received: 27 February 2025; Revised: 11 March 2025; Accepted: 12 March 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 และเพื่อเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 302 คน โดยได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test แบบ Independent และค่า F-test โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลลัพธ์ของการเรียนรู้

2. การเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาที่มีสถานภาพและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายนอก, การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้, บุคลากรในสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research article was to study the utilization of External Quality Assurance results in basic education school under Chiang Rai primary educational service area office 4 and to compare the utilization of External Quality Assurance results in basic education school under Chiang Rai primary educational service area office 4 on the opinions of school personnel by using status and work experience. The sampling group this study consisted of 302 people, including school administrators and teachers, under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's formula and a multi-stage sampling method. The research tool were 5 scale questionnaires. The item questions had an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.978. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Independent t-test, and One Way ANOVA. The results of the study were as follow:

1. The result of studying the utilization of External Quality Assurance results in basic education school found that in over all were at high level. When considering aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the aspect of development of educational institution management quality and the aspect of development of learning management quality, while the aspect with the lowest average value was the aspect of learning outcomes.

2. The result of comparing the utilization of External Quality Assurance results in basic education school categorized by status and work experience found that personnel in educational institutions with different statuses and work experiences had no different opinions on the use of external quality assurance results in basic education institutions at the .05 level of significance.

Keywords: External Quality Assurance, Utilization of External Quality Assurance Results, school personnel

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 กล่าวในมาตรา 9(3) กำหนดการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยมีการกำหนดบทบัญญัติไว้ในหมวด 6 ว่าด้วย มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์

และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในมาตรา 48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด ในมาตรา 49 ระบุถึงการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ว่าให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนมีหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และประเมินผลการจัดการศึกษา โดยประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และมาตรา 51 ระบุในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนากลไกในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งด้านกระบวนการบริหารและจัดการด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านคุณภาพผู้เรียน โดยบุคคลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) แต่ยังคงปัญหาของการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษา พบว่า มีสถานศึกษาที่ไม่เข้าใจหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษารวมถึงแนวทางการดำเนินงาน และเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก อีกทั้งต้องการคำแนะนำในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ ความไม่พร้อมและข้อจำกัดของสถานศึกษาด้านทรัพยากรและบุคลากร (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับดร.นันทา หงวนดัด (2566) ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กล่าวถึงปัญหาการนำผลการประเมินไปปรับใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยสถานศึกษาบางส่วนไม่มีแรงจูงใจในการนำผลการประเมินไปปรับใช้ยังไม่เป็นรูปธรรมดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่ไม่ต่อเนื่อง แต่ดำเนินการเป็นครั้งคราวเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เท่านั้น เมื่อสถานศึกษาได้รับข้อเสนอแนะกลับไม่ได้นำไปกำหนดไว้ในแผนของสถานศึกษาเพื่อเป็นเป้าหมายการดำเนินงาน ซึ่งจากผลการวิจัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า สถานศึกษามากกว่าร้อยละ 50 มีการนำผลการประเมินของ สมศ. ไปใช้วางแผนหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน แต่มีสถานศึกษาเพียงร้อยละ 20 ที่นำผลการประเมินไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายในแผนพัฒนา (ไทยโพสท์, 2566) จะเห็นได้ว่าปัญหาการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษามีหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีข้อจำกัดและขาดความพร้อมในหลายด้าน ซึ่งนำไปสู่การประกันภายนอกที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สถานศึกษามีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพบ่อยครั้ง อีกทั้งดำเนินการระบบการประกันคุณภาพไม่ต่อเนื่อง (ไพรัชอุบล สายโท, 21 สิงหาคม 2567: สัมภาษณ์)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ทั้งนี้ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดใช้ผลการวิจัยกำหนดแนวทางการนำผลการประกันคุณภาพ

ภายนอกไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,388 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 302 คน โดยได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน (1970) และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามทั่วไปของบุคลากรในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อคำถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.978

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3.2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ซึ่งส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ ผ่านระบบ Smart Office ของสถานศึกษา โดยแนบด้วยลิงค์ และ QR code เพื่อสแกนแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google form จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามภายในระยะเวลา 1 เดือนและกำหนดวันปิดระบบในการทำแบบสอบถาม

3.3) นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อไป โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางการวิจัยสังคมศาสตร์มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 โดยการหาค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) และนำผลการวิเคราะห์เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายได้ตาราง

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ และ แปลความหมาย

ขั้นตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 จากข้อมูลทั่วไปของบุคลากรในสถานศึกษา โดยสถานภาพใช้การทดสอบค่า t-test แบบ Independent และประสบการณ์ในการทำงานใช้การทดสอบค่า F-test โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงภาพรวมการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้	(n = 302)		ระดับ ความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้	4.44	0.51	มาก
2. ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ สถานศึกษา	4.49	0.52	มาก
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	4.49	0.53	มาก
รวม	4.47	0.48	มาก

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 1 พบว่า การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีระดับการนำผลการ

ประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในระดั้มาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้ มีระดับการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในระดั้มาก

2. ผลการเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ในการทำงาน

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.	t	df	P-value
ผู้บริหารสถานศึกษา	27	4.45	0.46	0.047	0.829	-0.266	300	0.79
ครู	275	4.47	0.48					

* P-value < 0.05

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 2 พบว่า การเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ โดยบุคลากรในสถานศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	N	$\bar{X}$	S.D.	F	P-value
1-5 ปี	137	4.40	0.55	2.563	0.729
6-10 ปี	77	4.54	0.36		
11 ปีขึ้นไป	88	4.51	0.43		
รวม	302	4.47	0.48		

* P-value < 0.05

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 3 พบว่า การเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยบุคลากรในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีประเด็นน่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1.1) ผลการวิจัยพบว่า การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยวิธีการประเมินแบบ Onsite Visit หรือตรวจเยี่ยม ทำให้สถานศึกษาเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งมีการรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกจากคณะผู้ประเมินภายนอกที่เป็นรูปธรรม สามารถนำผลการดำเนินการและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา รวมถึงได้รับการกำกับติดตามการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้จากหน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนในการสนับสนุนและผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษานำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ และคณะ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สภาพในการนำผลประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2) ผลการวิจัยพบว่า การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาและด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาและด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานโดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกมาใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของตนเอง รวมถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารจัดการและดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยประยงค์ มณีรัตน์ (2551) ได้ศึกษาการนำผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาไปใช้ในปรับปรุงการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน มาตรฐานที่มีการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงงานในระดับสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้บริหาร(เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา) รองลงมาคือ มาตรฐานด้านครู(เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้)

1.3) ผลการวิจัยพบว่า การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด อาจต้องใช้เวลา รวมถึงสถานศึกษาอาจมีรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนที่ยังไม่หลากหลาย ส่งผลให้ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีระดับความถนัดและความเข้าใจที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยประยงค์ มณีรัตน์ (2551) ได้ศึกษาการนำผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาไปใช้ในปรับปรุงการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ได้นำมาใช้ในการปรับปรุงงานเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ มาตรฐานด้านผลลัพธ์ผู้เรียน

2. การเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ในการทำงาน

2.1) ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพหรือการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการปรับเปลี่ยนกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ.2567-2570 ทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในการเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภรัตน์ บรรดาศักดิ์ (2555) ได้ศึกษาเจตคติต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีตำแหน่งต่างกันมีเจตคติต่อการประเมินคุณภาพภายนอกโดยรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ, สรัญญา จันทร์ชูสกุล และ พินดา วราสุนันท์ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการนำผลประเมินไปใช้ประโยชน์ของผู้บริหารและครูมีการรับรู้ต่อสภาพการนำผลประเมินไปใช้ประโยชน์ในภาพรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา มีเป้าหมายเดียวกันคือ การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และมีมาตรฐานการศึกษาเดียวกัน ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อกำหนดของการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งครอบคลุมทุกระดับของบุคลากร จึงส่งผลให้แนวโน้มการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยจุฬาลักษณ์ อักษร และคณะ (2567) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ต้องดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

การนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษา

สรุป

ระดับการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาและด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ในการทำงาน โดยบุคลากรในสถานศึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน มีการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ไม่แตกต่างกัน และบุคลากรในสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ดังนั้นผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การสร้างระบบและกระบวนการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างระบบและกระบวนการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ

1.3 ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมการออกแบบหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประกันคุณภาพไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาของการนำผลการประกันคุณภาพไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาแนวทางสำหรับการวางแผนและปรับปรุงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

2.3 ควรศึกษา เรื่อง การนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- จุฬาลักษณ์ และคณะ. (2567). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 3 กรกฎาคม 2567 จาก <https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/ejes/article/view/9664>.
- ทัศนศิรินทร์ สว่างบุญ และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ประยงค์ มณีรัตน์. (2551). การนำผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาไปใช้ในปรับปรุงการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์. เรียกใช้เมื่อ 5 กรกฎาคม 2567 จาก https://ir.stou.ac.th/bitstream/123456789/7047/1/fulltext_113506.pdf.
- ไทยโพสต์. (2566, พฤษภาคม 31). สมศ.เผยกรณีสถานศึกษาไม่นำผลประเมินปีก่อนไปปรับปรุงพัฒนาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งการพิจารณาประเมินปี 67. เรียกใช้เมื่อ 5 กรกฎาคม 2567 จาก <https://www.thaipost.net/news-update/388431>.
- ปรีชา รอดมณี. (2550). การนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนของเครือข่ายโรงเรียนที่ 40 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภรัตน์ บรรดาศักดิ์. (2555). เจตคติต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2567 จาก <http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/bitstream/123456789/2080/12/Fulltext.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2563). การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2567). คู่มือกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2567-2571 ฉบับสถานศึกษาและผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 25 เมษายน 2567 จาก <https://www.onesqa.or.th/th/content-view/1168/3560/>.